

30. VOLBY

Ve dnech 12. 10. a 13. 10. 2012 se ve 13 krajích České republiky uskutečnily řádné volby do zastupitelstev krajů na další čtyřleté volební období. Volby se nekonaly v kraji Hlavní město Praha, neboť funkci zastupitelstva kraje zde plní zastupitelstvo hlavního města Prahy, volené podle zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Zároveň se ve 27 volebních obvodech uskutečnily řádné volby do Senátu Parlamentu ČR. Byly to volební obvody, ve kterých končilo volební období senátorů zvolených v roce 2006, případně v těch, kde senátoři byli zvoleni v doplňovacích volbách v průběhu let 2007 až 2011. Volby byly vyhlášeny rozhodnutím prezidenta republiky ze dne 27. 6. 2012.

Odevzdávání hlasovacích lístků, jejich posuzování a prvotní sčítání hlasů probíhalo v jednotlivých stálých volebních okrscích a zde působící okrskové volební komise byly pro oboje volby společné. Volby do zastupitelstev krajů proběhly v 13 670 volebních okrscích, volby do Senátu v 4 812 volebních okrscích, 4 335 volebních okrsků bylo společných.

Volby probíhaly pouze na území České republiky a řídila je Státní volební komise jako stálý volební orgán. Zákonem č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR, ve znění pozdějších předpisů byla upravena působnost jednotlivých volebních orgánů tak, že s výjimkou úkolů okrskových volebních komisí veškerou organizačně-technickou přípravu voleb a zpracování jejich výsledků zajišťovaly orgány státní správy a samosprávy jako výkon státní správy.

Volby do zastupitelstev krajů se konaly na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním, podle zásady poměrného systému. Počet mandátů v zastupitelstvu kraje byl pro tyto volby stanoven na základě počtu obyvatel kraje k 1. 1. 2012 tak, že se volilo 45, 55 nebo 65 členů zastupitelstva.

Voliči byli státní občané České republiky, kteří nejpozději ve druhý den voleb dosáhli věku 18 let. Svě právo volit mohl volič uplatnit v některém z volebních okrsků v územním obvodu kraje, kde byl zapsán do stálého seznamu voličů podle místa svého bydliště a pokud u něj nenastala zákonem stanovená překážka ve výkonu volebního práva.

Volbu provedl volič tak, že do volební schránky vložil v úřední obálce jeden hlasovací lístek vybrané kandidující politické strany, politického hnutí nebo koalice (dále jen „strana“), při tom mohl až čtyřem kandidátům na vybraném hlasovacím lístku dát přednostní hlas. O stanovený počet mandátů v zastupitelstvu se mohly ucházet však jen ty strany, které získaly alespoň 5 % z celkového počtu platných hlasů v rámci kraje. Mandáty jim pak byly rozděleny algoritmem podle volebního zákona v jednom skrutiniu s použitím volebních dělitelů. Stranou získané mandáty připadly jednotlivým kandidátům v pořadí, v jakém byli uvedeni na kandidátní listině; pokud však kandidát získal tolik přednostních hlasů, že to činilo alespoň 5 % z celkového počtu hlasů pro tuto stranu v rámci kraje, posunul se pro přidělení mandátu, nebo v pořadí náhradníků, na první místo.

Volby do Senátu Parlamentu České republiky se konaly na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním, podle zásady většinového volebního systému v jednomandátových volebních obvodech. Z 27 volebních obvodů, kde se volby konaly, se proti roku 2006 u 10 obvodů změnilo vymezení. Bylo to jednak v důsledku překročení povolené tolerance počtu obyvatel v senátním obvodu, jednak v důsledku změn ve vymezení okresů České republiky.

Voliči byli státní občané České republiky, kteří nejpozději ve druhý den voleb dosáhli věku 18 let. Svě právo volit mohl volič uplatnit v některém z volebních okrsků na území volebního obvodu, kde byl zapsán do seznamu voličů, pokud u něj nenastala zákonem stanovená překážka ve výkonu volebního práva. Volit mohli i občané České republiky s trvalým překročením v zahraničí, pokud se v den voleb zdržovali na území republiky, a to v libovolném volebním okrsku volebního obvodu, kde se konaly volby.

Volbu provedl volič tak, že do volební schránky vložil v úřední obálce jeden hlasovací lístek vybraného kandidáta. Pokud kandidát získal více než 50 % z celkového počtu platných hlasů ve volebním obvodu, byl zvolen senátorem, pokud žádný z kandidátů nedosáhl této hranice, senátor zvolen nebyl a v takovém volebním obvodu se o týden později konalo druhé kolo voleb. V něm však již nekandidovali všichni kandidáti, ale jen ti dva, kteří v prvním kole získali nejvíce platných hlasů. V prvním kole voleb ve dnech 12. 10. a 13. 10. 2012 nebyl zvolen žádný senátor, takže ve všech 27 volebních obvodech se ve dnech 19. 10. a 20. 10. 2012 konalo druhé kolo voleb.

V lednu roku 2013 se uskutečnila první přímá volba prezidenta České republiky. Volba proběhla na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním, podle zásady většinového volebního systému, přičemž území České republiky tvořilo jeden volební obvod.

Volba prezidenta republiky byla vyhlášena rozhodnutím předsedy Senátu ze dne 1. 10. 2012 na dny 11. a 12. 1. 2013. Volba probíhala dle zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a vyhlášky č. 294/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona.

Prezidentem může být zvolen občan, který alespoň druhý den volby dosáhl věku nejméně 40 let a není zbaven způsobilosti k právním úkonům. Kandidáta na prezidenta může navrhnout nejméně dvacet poslanců nebo nejméně deset senátorů, anebo občan, který dosáhl věku 18 let, podpírá-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 50 000 občany oprávněnými volit prezidenta republiky.

Voliči byli státní občané České republiky, kteří alespoň ve druhý den volby dosáhli věku 18 let a nenastala u nich zákonem stanovená překážka ve výkonu volebního práva. Svě právo volit mohl volič uplatnit v některém

ze stálých volebních okrsků na území republiky nebo ve zvláštním volebním okrsku v zahraničí, kde byl zapsán do seznamu voličů. Volič mohl volit též na voličský průkaz v kterémkoli stálém nebo zvláštním volebním okrsku.

Volbu provedl volič tak, že do volební schránky vložil v úřední obálce jeden hlasovací lístek vybraného kandidáta. Prezidentem republiky je zvolen ten kandidát, který získal nadpoloviční většinu z celkového počtu odevzdaných platných hlasů. V případě, že žádný z kandidátů nezíská v prvním kole volby počet hlasů potřebný ke zvolení, koná se za 14 dnů druhé kolo. Do druhého kola volby prezidenta postupují dva kandidáti, kteří obdrželi v prvním kole nejvíce odevzdaných platných hlasů. Vzhledem k tomu, že v prvním kole volby nebyl prezident zvolen, konalo se ve dnech 25. a 26. 1. 2013 druhé kolo volby prezidenta. Prezidentem republiky je zvolen ten kandidát, který získal ve druhém kole volby nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů.

Jména, příjmení a tituly kandidátů jsou převzaty z kandidátních listin, podaných příslušnému registračnímu úřadu. Vzhledem k zaokrouhlování nemusí být součet relativních hodnot roven 100.

Srovnatelnost s údaji z předchozích let je možná pouze u totožných politických subjektů v rámci jednotlivých druhů voleb. Identifikace podle názvu strany však nemusí být jednoznačná vzhledem k častým změnám (vznik nových politických subjektů, změny jejich názvů).

* * *

Úplné výsledky voleb v podrobných územních pohledech jsou zveřejňovány na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

- www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/volby_lide
- www.volby.cz/